

FORRÁSOK

OXAMIXO

A Borszékért Alapítvány és a Borszéki Polgármesteri Hivatal közérdekű lapja

XXIV. évfolyam 10. szám, 2020. Október

ELKEZDŐDÖTT A BORSZÉKI
POLGÁRMESTERI HIVATAL FELÚJÍTÁSA 2.

MEGYESZINTŰ KORLÁTOZÁSOK
LÉPTEK ÉRVÉNYBE 3.

VILLA MONTANA KUTYA-
FOGATHAJTÓ VERSENY BORSZÉKEN 4.

BEIKTATTÁK BORSZÉK POLGÁRMESTERÉT ÉS ÚJ KÉPVISELŐ TESTÜLETÉT

fotó: statiuneaborsec.ro

A borszéki kultúrotthonban megtartott ünnepélyes ülésen tette le esküjét Mik József RMDSZ színekben újraválasztott polgármester és az önkormányzati testület 11 tagja. Az eseményen Hargita megye prefektusa, Ion Proca és Bende Sándor, az RMDSZ parlamenti képviselője is részt vett.

A beiktatás ceremóniáját a város jegyzője, Moldovan Kémenes Ildikó-Anna vezette le. Az alakulóülés elnöke az eskütétel előtt álló testület rangidőse, Szabó Tibor volt, segítői pedig a legfiatalabbak: Mosneag Annamária és Balázs Tibor.

Az ülésvezető elnök köszöntötte a jelenlevőket, és reményét fejezte ki, hogy a testület működése a következőkben is annyira zökkenőmentes lesz, mint ahogy az elmúlt években volt. Majd következett a testületi tagok és a polgármester eskütétele.

Székfoglaló beszédében Borszék régi-új elöljárója kifejtette, évek óta a borszéki testületi tagok, politikai hovatartozásuktól függetlenül, a városért, a lakók érdekében dolgoznak. Ezért is sikerült az eddigi években konszenzusra jutni még a legnehezebb kérdésekben is. „Még ezekben a nehéz időkben is nem lehet más célunk: újraépíteni a turizmust, az infrastruktúrát, az egészségügyi és az oktatási rendszert. Nagyon sok a tennivalónk, ám munkával és kitartással meg tudjuk valósítani céljainkat” – nyomatékosított a polgár-

mester. Az ünnepség további részében Ion Proca prefektus, illetve Bende Sándor parlamenti képviselő is köszöntötte a jelenlevőket.

Borszék önkormányzatának tagjai a 2020–2024-es mandátumban a következők: Romániai Magyar Demokrata Szövetség – 7 képviselő: Balla Ferencz, Szócs Gábor, Mosneag Ana-Maria, Márkos Sándor, Bayka Gyula, Albui István, Balázs Tibor;

Erdélyi Magyar Szövetség – 2 képviselő: Szabó Tibor, Pepel Attila Árpád;

Nemzeti Liberális Párt – 1 képviselő: Maier Cristian;

Szociáldemokrata Párt – 1 képviselő: Olteanu Petrică Ovidiu;

Rédai Botond

ELKEZDŐDÖTT A BORSZÉKI POLGÁRMESTERI HIVATAL FELÚJÍTÁSA

Több mint egymillió lejes beruházás révén újítják fel a borszéki városháza épületét, a munkálatot európai uniós alapokból finanszírozzák. A munkálatok a napokban el is kezdődtek, ezért október 19-től az ügyfélszolgálatot bonyolító irodák a kultúrotthon földszintjén folytatják tevékenységüket.

A Regionális Operatív Program (POR) egyike azon programoknak melyen keresztül Románia lehívhat úgy strukturális, mint befektetési alapokat a 2014-2020-as Regionális Fejlesztési Uniós Alapokból (FEDR). A Programot a Regionális Fejlesztési és Közigazgatási Minisztérium irányítja. Általános célja a gazdasági versenyképesség növelése valamint a helyi és regionális közösségek élet színvonalának javítása, az üzleti környezet, az infrastrukturális feltételek és szolgáltatások fejlesztése által, amely a régiók hosszútávú, fenntartható fejlesztését biztosítja, képes hatékonyan kezelni a forrásokat, értékesíteni az innovációs képességet, és képes elsajátítani a

technológiai fejlődést. A program képes kiküszöbölni a fejlett és kevésbé fejlett régiók közötti eltéréseket gazdasági és szociális téren egyaránt.

Ezen program keretében újítják fel a borszéki városháza épületét. A POR keretében zajló munkálatok révén az épület energetikai

rendszerének felújítását végzik el: külső szigetelés, nyílászárók cseréje, tetőtéri elemek felújítása és szigetelése, pincerész szigetelése. Ugyanakkor az épületen belül minden menynyezeti lámpatestet LED panelre cserélnek, illetve napelemes rendszert is felszerelnek a meleg víz hatékonyabb előállítására.

A beruházás értéke meghaladja az 1,093 millió lejt, a várost terhelő önrész eléri a 200 ezer lejt.

Az említett munkálatokkal párhuzamosan belső építészeti felújítást is végeznek. Az elképzelés szerint egységes fogadóteret alakítanak ki, ahol majd egy ügyfélablakon keresztül intézhetik ügyes-bajos dolgaikat a lakosok, legyen az urbanisztikai, szociális vagy éppen adóügyi probléma.

A szóban forgó két munkálat előreláthatólag 4-5 hónapot fog tartani. A felújítás idejére az ügyfélfogadás az alsó-borszéki kultúrotthonban zajlik, a hivatal többi részlege pedig a polgármesteri hivatal hátsó épület-részébe költözik.

Rédai Botond

ISMÉT IGÉNYELHETŐ A FÜTÉSPÓTLÉK

Október 20-tól ismét igényelhetik a fűtéspótlékot a borszéki lakosok a városháza szociális ügyekkel foglalkozó részlegén, amely az alsó-borszéki kultúrotthon földszintjén várja ügyfeleit.

A procedura az elmúlt évhez képest változatlan. Idén is a pénzügyi és a mezőgazdasági irodák az igazolásokat belső rendszer alapján állítják ki, ami azt jelenti, hogy az igénylőknek csak a fűtéstámogatási kérelmet kell kitölteniük. Nagyon fontos azonban,

hogy a család összetételét, jövedelmet igazoló dokumentumokat mindenki vigye magával. Jövedelmet igazoló iratok többek között: munkahelyi igazolás, nyugdíjszelvény, iskolai igazolás (ösztöndíj esetén), egyetemisták esetében egyetemi igazolás, magánvállalkozás esetében igazolás a pénzügytől. Ha az igénylőnek nincsen jövedelme, szintén a pénzügytől kell kérni igazolást.

A saját felelősségre kitöltött formanyomtatványokat a mellékelte igazoló okiratokkal

együtt az alsó-borszéki kultúrotthonban kell leadni. A kérés kitöltését egyébként ajánlott a 11. oldallal kezdeni. Amennyiben a család használatában van az itt feltüntetett javak közül valamelyik – nem fontos, hogy a nevén legyen, elég, ha a család használja –, az illető személy vagy család nem jogosult fűtéspótlékra.

A kérés leadásához szükséges dokumentumok teljes listája a város honlapján érhető el.

Rédai Botond

IDÉN IS VÁSÁROLT KÖNYVEKET A VÁROSHÁZA

Több tucatnyi magyar és román kiadvánnyal bővült idén is a borszéki könyvtár állománya. A városi önkormányzat ezúttal több mint 6 ezer lejt fordított vásárlásra.

Mint azt Kiss Éva, a Kamenitzky Antal Városi Könyvtár munkatársa elmondta, a vásárlási lista összeállításakor az elmúlt időszakban tapasztalt olvasási preferenciákat vették figyelembe. Mint kiderült, a beszerzett

kiadványok palettája igen széles, hiszen a gyermekirodalom, szerelmes regények, thriller, szépirodalmi művek egyaránt érkeztek az intézményhez.

A rendelkezésre álló pénzkertből 80 magyar és 128 román kiadványt vásároltak, a könyveket már leltárba vették és az olvasók rendelkezésére állnak.

Az intézmény munkatársa elmondta, az

elmúlt években sokat fejlődött a könyvtár, köszönhetően az állomány folyamatos bővítésének is. Amióta rendszeresek a könyvvásárlások, az olvasótábor is jelentősen megszaporodott. Jelenleg 390 bérletes olvasó van, nagyrszük aktív, visszatérő vendég.

A borszéki városi könyvtár állománya mintegy 60 ezer kötetet számlál és folyamatosan bővül.

Rédai Botond

„HOL SÍRJAINK DOMBORULNAK, UNOKÁINK LEBORULNAK” EMLÉKEZÉS AZ ARADI VÉRTANÚKRA

Október 6. az 1848-as forradalom és szabadságharc gyásznapja. Koszorúzással és rendhagyó történelemórával, korabeli énekekkel emlékeztünk meg a szabadságharc hőseiről.

Az alsó-borszéki központi parkban egy emlékoszlop található melynek, úgy gondolom, ma már egyre kevesebben ismerik jelentőségét. Az emlékoszlop travertinből készült, abból a kőzetből, melyen településünk is fekszik. Az oszlop négy oldalán márványtáblák találhatók. Ha ezeket egy kicsit figyelmebben tanulmányozzuk, felfedezhetjük, azok névsorát, akik településünk nevét öregbítve vettek részt a nagy harcokban (világháborúk, szabadságharc). Itt olvasható a 48-as forradalomban részt vett honfitársaink névsora is. Előttük tisztelegve engedjenek meg egy kis helytörténetet Farkas Aladár Adalékok Borszék történetéhez című könyve nyomán.

„1848 tavaszán megkezdődött a lázadások szele, ami a csekély népességű (320 fő) Borszékot sem hagyta érintetlenül. Az üveggyári munkások, ámbár nemzetiségre nézve németek, de mind jó magyar polgárok, a háromszínű kokárdát föltűzve nemzeti öltözetet kezdtek alakítani. Ettől az akkori haszon-

bérlő, Wermscher Mihály megrémült, és csapat-papot hátrahagyva hazarohant szülő-városába, Szászrégenbe. Csak az 1849-es világosi fegyverletétel után tért vissza Borszékra. Az 1848-49-es forradalom és szabadságharc borszéki résztvevői: Angi Antal – közkatona, Angi Antal – közkatona, Bajkó Mátyás – főhadnagy, Fazakas Alajos – közkatona, Fazakas Fehér Ferencz – közkatona,

Ferencz Ferencz – közkatona, Gábor István – közkatona, Herman Albert – tizedes.”

Előttük tisztelegvén, a megemlékezés nyitányaként, a Romániai Magyar Demokrata Szövetség valamint Borszék Város Önkormányzatának képviselői koszorút helyeztek el a fent említett emlékműnél. Ezt követően az érdeklődők egy rendhagyó történelemórán vehettek részt a kultúrotthonban, a járványügyi intézkedéseknek megfelelően szigorú szabályozás mellett (korlátozott létszámú közönség, kötelező maszkviselés, lázmérés stb.)

Idén Airizer László, marosvásárhelyi történelemtanár vezetett bennünket végig a történelem forgatagán a 15. századtól kezdve egészen a világosi fegyverletételig. A hallgatóság azonban nem pusztán történelmi évszámokat és tényeket, hanem emberi sorsokat és tragédiákat követhetett végig, mindezt egy nagyon színes, izgalmas képanyaggal szemlélítve.

Antal Tibor korabeli énekekkel varázsolt még izgalmasabbá ezt a rendhagyó történelemórát, akit Nagy Tivadar kísért gitáron.

Móga Renáta

MEGYESZINTŰ KORLÁTOZÁSOK LÉPTEK ÉRVÉNYBE

Október 18-án, vasárnap 23 órától újabb járványügyi korlátozások léptek életbe vasárnap Hargita megyében a folyamatosan növekvő koronavírusos esetszámok miatt. Általános jellegű intézkedésekről van szó, kiegészítve esetszám szerinti specifikus korlátozásokkal.

A Hargita megyében tapasztalt erőteljes esetszám-növekedés hatására településekre – városokra és községekre – bontott rendelkezéseket közölt pénteken a megyei vészhelyzeti bizottság, ezek október 18-án, vasárnap 23 órától lépnek életbe. Ezekből szemlizzük a legfontosabbakat, a teljes határozatot a Hargita Megyei Prefektúra honlapján tanulmányozhatják.

Azokon a településeken, amelyekben nem haladta meg a 3-at az ezer lakosra jutó igazolt koronavírus-fertőzések száma az elmúlt 14 napban, a védőmaszk használata

bizonyos nyilvános tereken, mint például piacokon, vásárokon, várakozási pontokon (például buszmegállók), nyilvános ünnepeken, turisztikai övezetekben, és az oktatási intézmények 50 méteres körzetében, kötelező lesz.

Az egyházi ünnepek (körmenetek, búcsúk) megszervezése engedélyezett, de ezen az eseményeken csak az adott település lakói vehetnek részt. Tiltottá válnak viszont a szabadban végzett szabadidős- és sportrendezvények, kivéve azokat az eseteket, amikor legtöbb tíz (nem ugyanabban a háztartásban élő) személy részvételével szervezik meg ezeket. Ugyancsak tilos lesz magánrendezvények (esküvők, keresztelők, ünnepi ebédek stb.) szervezése a zárt és nyitott terekben egyaránt. Nyilvános gyülekezésein, tüntetéseken, legtöbb száz személy vehet részt az óvintézkedések betartása mellett (maszk-

viselés, kézfertőtlenítés, távolságtartás stb.). Fontos továbbá, hogy vasárnaptól tiltottá válnak a nem ugyanabban a háztartásban élő, hat fősnél nagyobb gyalogos csoportok, illetve bezárnak a bárók és a szórakozóhelyek is.

Az általános előírások mellett megyénkben a fertőzésszám függvényében három kategóriára osztották a településeket, ahol külön-külön további szabályokra is figyelni kell. Azokon a településeken, ahol nem haladta meg az 1,5-öt az ezer lakosra jutó igazolt koronavírus-fertőzések száma, a különböző rendezvénytermekben, mozikban, koncerteken és színházakban a rendelkezésre álló kapacitásnak csak a felét használhatják, a szabadtéri rendezvényeken pedig legtöbb 300 néző vehet részt. Az éttermek, kávézók belső terei szintén 50 százalékos kihasználtsággal működhetnek 6 és 23 óra között.

Rédai Botond

VILLA MONTANA KUTYA-FOGATHAJTÓ VERSENY BORSZÉKEN

fotó: Mihai Cracana

Október második hétvégéjén szervezték az őszi kutyafogathajtó versenyt Borszéken. Ez már a 16. hasonló verseny. A szervező a tavaly bejegyzett MOLNÁR sportegylet volt. Helyszín a Kerekszék, ahol ideális pályát sikerült kitzúzni, mintegy 3,5 km-es távon.

Nagy volt az érdeklődés a csapatok részéről a Borszéken megrendezett Villa Monata kutya-fogathajtó verseny iránt. Hargita megyéből Holló, Maroshévíz, Balánbánya, Madéfalva képviseltette magát, de voltak versenyzők Botosaniból, Bukarestből, Kolozsvárról, Marosvásárhelyről és a Fehér megyei Zalatnáról is. Igazi kutyaparádé volt. Szébbnél szebb huskyk és malamutok csalogatták a verseny helyszínére az érdeklődőket. A verseny több kategóriában zajlott a kutyák számától és fajtájától függően. Íme az eredmények:

Egy kutyával: 1. helyezést ért el Marc Gabriel, a Molnár SE. tagja, 19:18"-es futamidővel;

a 2. helyezett Mărgărit Dan lett, Bukarestből 28:22"-es futamidővel; 3-nak a 11 éves bukaresti Mărgărit Matei futott be 44:33"-es futamidővel. Siller Mihály a 2. futamot feladta.

A két kutyások eredményei: 1. Moca Dan Kolozsvárról, 15:22"; 2. Voicu Bogdan Kolozsvárról, 22:31"; 3. Siller Mihály Molnár SE.-től, 23:55"; Basarab Laura Balánbányáról, 28:13"; és Mărgărit Andrada Bukarest, 30:36".

A C1-kategória győztesei: 1. Achim Alexandru Zalatnáról, 18:45"; 2. Molnár Sándor Borszékről, 22:21"; 3. Kosa Enikő Madéfalváról, 25:11".

A C2-es kategória: 1. Nagy Radu Balánbányáról, 18:49"; 2. Grosu Constantin Balánbányáról, 121:49"; 3. Achim Alexandru Zalatnáról, 23:10", és 4. Basarab Gică Balánbányáról 24:42".

A D-es kategória győztese a borszéki Molnár Bernadette 34:48"-es futamidővel.

A kutyával való futás eredményei. A lányok rangsora: 1. Crăciun Cristina Kolozsvár 27:17", 2. Platon Roxana Borszékről 28:01", 3. Nica Irina Kolozsvár 28:12" és 4. Buga Irina Botosani-ból. A férfiak sorrendje: 1. Veres Zsolt Marosvásárhely 19:49", 2. Fülöp Balázs Borszék 22:56", 3. Crăciun Horațiu Kolozsvár 27:03", 4. Cerna Andrei Kolozsvár 27:26".

A sport és a kutya szeretetét igazolja, hogy 18, 3-15 év közötti gyerek teljesítette a pár száz méteres versenytávot. Zárójelben a gyerekek életkora: Mosneág Bence Borszék (3), Voicu Matei Kolozsvár (3), Spaciu Robert Holló (4), Crăciun Răzvan Kolozsvár (5), Molnár Milán Borszék (5), Péterffy Hanna Borszék (7), Rusu Stefan Kolozsvár (7), Voicu Sara Kolozsvár (7), Tucan Toni Maroshévíz (8), Crăciun Natalia Kolozsvár (9), Péterffy Gergő Borszék (9), Bordanciu Raisa Borszék (10), Oprea Demian Sofia Borszék (10), Rusu Alexandru Kolozsvár (10), Mărgărit Matei Bukarest (11), Basarab Laura Balánbánya (13), Mărgărit Andrada Bukarest (13) és Fokt Victor Borszék (15). Értékelve bátorságukat és kitartásukat minden versenyző díjat kapott.

A verseny támogatói: Romaqua Group Rt, Polgármesteri Hivatal, Villa Montana PAN-FERANTO Kft, Hostes Fitness. Önkéntes segítők: a borszéki Hegyimentők és a borszéki csendőrök.

Köszönöm az eredményeket Bordanciu Dănuțnak, aki mindkét nap a helyzet magaslátán állt, és aktívan bekapcsolódott a verseny technikai lebonyolításába.

Farkas Aladár

BORSZÉK FÜRDŐ - Az InnovaSPA

„Innovatív egészségügyi megoldások a termálfürdő régiók számára” résztvevője volt.

2020. október 28. és 29.-én a Regionális Fejlesztési Központ ügynöksége rendezvényt szervezett az InnovaSPA "Innovatív egészségügyi megoldások a termálfürdő régiók számára" projekt keretében.

Az eseményre online került sor, és 8 európai országból hívták össze a projektben résztvevő partnerszervezetek képviselőit, hőtechnikai szakembereket valamint a balneológia és a fürdőturizmus fejlesztése szempontjából releváns szereplőket. A következő országok vettek részt ezen a rendezvényen: Franciaország, Lengyelország, Szlovénia, Litvánia, Lettország, Magyarország, Portugália és Románia.

Az esemény célja, hogy felhívja a partner-

szervezetek figyelmét a romániai Központi Régió üdülőhelyeiben található fürdőforrásokra, azok kihasználtságának szintjére, a bevált gyakorlatokra, illetve a fürdőben történő fejlesztést és innovációt támogató politikákra. Az eseményen olyan gyógy- vagy termálfürdő hagyományokkal rendelkező üdülőhelyek képviselői vettek részt, mint például a franciaországi Vichy és Royat-Chamalières, a magyarországi Debrecen, a litvániai Birstonas és Druskininkai, illetve a portugáliai Northern Region.

Tekintettel Borszék fürdőkultúrájára, természeti erőforrásaira, városunkat is felkérték, hogy előadást tartson ezen az online eseményen. Mik József eleget téve a felkérésnek,

ismertette Borszék egyediségét, a meglévő ásványi erőforrások típusait, különösen azokat, amelyek hozzájárultak vagy hozzá fognak járulni az üdülőhely fejlesztéséhez. A rendezvényen meghallgathattuk többek között Simion Cretu – az ADR Központ főigazgató bemutatóját, valamint Borszék, Parajd, Szováta előadásait, illetve a kovásznai Dr. Benedek Géza Szív és Érrendszeri Rehabilitációs Kórház és a Compania SC WEGA INVEST SRL társaság képviselői is prezentáltak.

Köszönjük a Regionális Fejlesztési Ügynökség központjának ezt a lehetőséget, megtiszteltetés volt részt venni ezen a nemzetközi versenyen!

Borszéki Turisztikai Információs Iroda

A XIII. URMÁNCZY NÁNDOR EMLÉKNAPRÓL

A maroshévízi Dr. Urmánczy Nándor Egyesület október 10-én tartotta hagyományos megemlékezését a város jeles születtéről, Dr. Urmánczy Nándorról. Eredetileg három naposra tervezték, de a járvány miatt egy napra zsugorodott.

A rendezvény ökumenikus istentisztelettel kezdődött, ahol elhangzott egy Szabó Magda által írt vers is Urmánczy Nándorról. Ezt követően főhajtással emlékeztünk meg a templom melletti Urmánczy-szobornál és elhelyeztük a kegyelet koszorúit a családi sírboltnál. A közösségi házban laudációk hangzottak el a két díjazottról: Budai Lászlóról és Blaskó Jánosról. Az első érdeme, hogy 2011-től minden évben megáll a Boldogasszony zárandokvonat Maroshévízen is. Blaskó János Munkácsy-díjas szobrászművész készítette a Dr. Urmánczy Nándort ábrázoló szobrot. A rendezvényt megtisztelte jelenlétével Dr. Sáska Zoltán Attila Magyarország Bukaresti Nagykövetség első titkára (koszorúzott is), Dr. Fráter Olivér a Nemzetstratégiai Intézet

volt elnökhelyettese, illetve két és fél évig ausztráliai főkonzul (ő is koszorúzott).

Léven, hogy Urmánczy örmény származású, jelen volt és koszorúzott Dr. Puskás Attila az Erdélyi Magyar Örmény Szövetség elnöke. A gyergyószentmiklósi örmény közösséget Hodgyai Géza és Buslig Gyula képviselte, ők is koszorúztak. Bende Sándor országgyűlési képviselő, a maroshévízi RMDSz, a református egyház, Mihály János a Nemzetstratégiai Intézet részéről, valamint az Egyesület is koszorúzott. Dr. Fráter Olivér vetített képes előadás keretében ismertette a sydney-i magyar konzulátus tevékenységét, Czirják Károly vázolta Dr. Urmánczy Nándor tevékenységét, kiemelve országgyűlési képviselői-, közírói ténykedését. Az ő nevéhez fűződik az ereklés országzászló és a Székely Nemzeti Tanács megalapítása. Fotó összeállítás is láthattunk „Az Urmánczyak a fényképek tükrében” és „80 éve tért vissza Maroshévíz” címmel.

Átsétálva az Urmánczy-kastélyhoz, Dr.

Puskás Attila megnyitotta a Komitas-az „örömeny Bartók” életét és művét bemutató vándorkiállítást. A kiállított fotókon keresztül betekintést nyertünk Komitas (1869-1935) örmény pap, zenész, zeneszerző, énekes, kórusvezető, népdalgyűjtő életébe, munkásságába.

A borszékiek közül sokan tudják, hogy hol volt az az Urmánczy-kastély (Kossuth-kút közelében), amelyet Pákei Lajos tervezett 1891-ben, és amely 1982-ben leégett. Urmánczy Nándor családjával több időt töltött Borszéken. Bekapcsolódtak az itteni kulturális életbe, jómagam még színdarabokban is fellépett, és zenét is szerzett. Az Anna-napi bálók szervezője volt, valamint tagja volt a Vigalmi Bizottságnak.

Az utókor „a megalkuvás nélküli magyarnak” tartotta. Halálának 80. évfordulójára emlékeztünk. A rendezvény hangulatát emelte a négy formaruhás hagyományörző huszár, akik mind az igeliturgia alatt, mind a koszorúzás alatt részt vettek a rendezvényen.

Farkas Aladár

HA A SZÜLŐ MINDIG CSAK KRITIZÁLT, ÉS SOSEM DICSÉRT

- Hogyan hat ez a felnőtt gyerekre?

A szülők viselkedése, nevelési módszerei örökre nyomot hagynak a gyermekben. Alakítják, változtatják a szokásait, a személyiségét, de felnőttkorban megmaradó károkat is okozhatnak benne. Egy túlságosan kritikus és a dicséretet szinte teljesen megvonó anya vagy apa előfordul, hogy a legjobbat akarja a gyermekének, de pont az ellenkezőjét éri el. A gyerek mentális állapotára ugyanis igen rossz hatással van ez, és következményei felnőttként is láthatóak. Több probléma is jelentkezik, melyek komoly gondokat okozhatnak az életben és a szülőkkel való viszonyban.

Az állandóan kritizáló szülők gyereke szinte az egész élete során azon gondolkodik, miért nem volt soha elég jó, miért nem kapott soha dicséretet, mint mások, és hogyan, mi-
ben kellene változnia, hogy végre elégedettek legyenek vele. Károsodik az önképe, és magával is túlságosan kritikus lesz. Úgy érzi, értéktelen, és súlyos önértékelési problémákkal, önbizalomhiánnyal küzd felnőttként, ami mind a magánéletére, mind a karrierjére

kihát. Az is gyakori, hogy az ilyen körülmények között felnőtt ember enyhébb vagy akár súlyosabb mentális problémákkal küzd. Legtöbbször szorongó, depressziós felnőtté válnak, akiknek egy romboló belső hang mindig csak azt hajtogatja, hogy semmihez sem elég jók, és senkinek sem felelnek meg. Folyton a tökéletességre törekszenek, de nem az egészséges módon, hanem annyira, hogy szinte belebetegednek: folyamatos önostorozás követi azt, ha valamit nem hibátlanul oldottak meg.

A gyermek általában biztonságban érzi magát a szüleivel, és tudja, hogy támaszkodhat, számíthat rájuk, főleg kicsi korában. A túl kritikus és a dicséretet mellőző anya vagy apa mellett viszont ez nem jellemző, mivel a kicsi úgy érzi, csak akkor van ez így, ha megfelel az elvárásainak, és csak akkor szeretik majd igazán, ha tökéletessé válik. Így felnőttkorában sem érzi magát soha biztonságban, mindig tart a változásoktól, és állandóan bizonytalan a tetteit, döntéseit illetően.

Az állandó becsmérlés a szülő és gyermeke közötti viszonyt is tönkreteszi. Ebben az esetben már később sem alakul ki olyan szoros, őszinte kapcsolat, felnőttként pedig még inkább eltávolodik édesanyjától vagy édesapjától a gyerek. Neheztel rá, nem bíz benne, és kerüli a találkozást, mert nem akarja még tovább hallgatni azt, hogy miért nem elég jó, vagy mit tett rosszul. A magánéletének csak a legfelületesebb részleteit osztja meg ezért a szüleivel, és azt is csak akkor, ha muszáj, hiszen tudja, úgysem értenek majd egyet egyik döntésével sem.

Rengeteg kutatás támasztotta már alá, hogy az állandóan kritizáló szülők gyermekei hajlamosabbak az önromboló magatartásra. Ez sok mindent takarhat, de a leggyakoribbak közé tartozik az ételfüggőség, a szexfüggőség, az alkohol, a drogok, valamint a tökéletes külső iránti megszállottság.

Ezért vigyázat tisztelt SZÜLŐK, hiszen mindannyian csak jót akarnak gyermekeiknek!

Kovács Júlia

SZOMSZÉDOLÁS

A Maros menti közeli kastélyokba hívlak, kedves olvasó! Biztosan már eddig is útba ejtetted ezeket a szép, sokat sejtető büszke épületeket anélkül, hogy beljebb kerülnél/kerülhetnél volna. Egynapos útra, kastélyból-kastélyba, kastélyparkokba invitálalak. Kirándulásunk során bepillantunk egy, a „népi demokrácia” idejében felszámolt társadalmi osztály sorsába, évszázadokon át vállalt szerepébe. Meglátogatunk olyan kastélyokat, melyek évtizedekig zárva voltak úgy jogos tulajdonosaik, mint a széles közönség előtt. És cseppet sem mellékesen, a helyszínen, tiszta forrásból tudhatjuk meg, hogyan próbálják megmenteni és a köz javára is értékesíteni ezeket a történelmün-

ket igazoló építményeket. Megértjük, mit jelent a „nemesség kötelez” öröksége.

Kezdjük Maroshévízen, az Urmánczy-kastélyban! A közelmúltban nyílt meg a közönség előtt. Az államosítás után kórháznak, 1989. után a Călimanul együttesnek adott otthont. 2009. után kapta vissza Szabó Kálmán, az Urmánczy család örököse. Szombaton és vasárnap látogatható.

A Maros szurdokvölgyében, a Kelemen-havasok bazalt szikláin alatt folytatjuk utunkat. Következő megállónk Marosvécs. A vécsi vár 800 év történeteinek volt néma tanúja. A vár történetéről, a falai között élőkről, a közelmúltnak számító XX. század eleji nagy irodalmi műhelyről, az Erdélyi Helikonról, a me-

cénás-előd Kemény Jánosról, híres vendégekről és még sok mindenről, az egyik Kemény-utód, jelenlegi tulajdonos, Nagy Kemény Géza mesél lebilincselően. Időutazás, rendhagyó történelem- és irodalomóra a marosvécsi látogatás. Ki ne hagyjuk a kastélykertet az évszázados fákkal, Kemény János és neje, Augusztá sírjával, Wass Albert erdélyi emlékhelyével, a Kuncz Aladár emlékére Kós Károly faragta Helikon asztallal! Páratlan élmény, sokan meglevenednek az óriási lombok alatt.

Folytatjuk utazásunkat, Gernyeszegen a díszes kovácsoltvas kapun és hídon áthaladva bekopogunk a Teleki-kastélyba. Ezt a gyönyörű barokk kastélyt gróf Teleki Mihály 1946-ban felajánlotta a marosvásárhelyi orvosi egyetemnek, „szerencséjére” a kommunizmus éveiben TBC preventóriumként működött, így az épület sok erdélyi kastélytól eltérően viszonylag jó állapotban maradt meg. A kastély illetve a család történetét, a sok híres Telekit – akik jelentős szerepet játszottak Erdély és Magyarország történelmében és művelődési életében –, áprilistól szeptemberig (az év többi részét Belgiumban töltik) maga Teleki Kálmán vagy felesége, grófi idegenvezetők mutatják be. Nagyon szerények, közvetlenek, elkötelezettek. Ha arról érdeklődnénk, mik a terveik, hogyan és milyen forrásokból szeretnék felújítani, fenntartani, működtetni a család tulajdonát... nos, akkor megértjük, nehéz örökséget és nagy feladatot örökölték!

Jó utat, kellemes szomszédolást kívánok!

Kolbert Tünde

SIKERESEN PÁLYÁZOTT A KALANDOR

Tájékoztatni szeretnénk a kedves olvasókat, hogy a Kalandor zenekar, Hargita Megye Tanácsához leadott pályázata nyertesnek bizonyult.

A kulturális programok, projektek és tevékenységek általános vissza nem térítendő támogatási program keretén belül leadott pályázat címe „A Kalandor zenekar saját dalainak rögzítése”, amely 4 dal rögzítését foglalja magában. A pályázatot a Fundația Pro Borsec – Borszékért Alapítvány segítségével nyújtotta be a zenekar. A dalok a budapesti SoundCam Production stúdiójában kerülnek rögzítésre október folyamán. Köszönjük a támogatást **Hargita Megye Tanácsának** és a segítséget a Fundația Pro Borsec – Borszékért Alapítványnak.

Kalandor zenekar

KÖNYVAJÁNLO:

Váradi Péter Pál – Löwey Lilla: Erdély, Székelyföld, Száz év Trianon árnyékában

A veszprémi szerzőpáros 2019-ben jelentette meg a fent említett albumot. Már a kiadvány borítóképe „Szent István király a Szent Koronát Szűz Mária oltalmába ajánlotta” is a borszéki római katolikus templom fő oltárképét idézi fel bennünk. (Ott szobor, nálunk festmény.)

Az előszót Raffay Ernő történész, a Trianon Kutatóintézet Alapítvány alapító tagja jegyzi, aki egy összefoglalót közöl Trianonnal kapcsolatosan. Megemlíti az 1945-ös földreform preferenciális alkalmazását, az oktatás elsoványosítását és a sovíniszta kommunizmus hatását. A szovétai születésű Löwey Lilla is közöl egy részletes bevezető gondolatsort, kezdve azzal, hogy „az ország feldarabolása nemzeti depresszióhoz vezetett.” Idézi Kós Károlyt, aki a Kiáltó Szóban (1921) összefogásra szólít fel. Méltatja a Kemény János által szervezett Helikon találkozót (1926). 1933-1937 között jegyzi a legnehezebb időszakot, amikor is betiltották a magyar nyelvet, a hivatalnokoknak kötelezővé tették a román nyelvvizsgát (lásd Nyirő József Úz Bence román nyelvvizsgáját). Dsida Jenő verseiben a magyar nyelv fenyegetettségét teszi szóvá.

Megemlíti a második bécsi döntést, amely egy szusszanásnyi időre feledtette az eltelt 22 évet, de jött 1945, majd az államosítás, a Bolyai Egyetem felszámolása, 1956 és a megtorlások: letartóztatások, börtön, a marosvásárhelyi Orvosi Egyetem megszüntetése, a településnevek csak román használat, a falurombolás

terve (1988). Mindez masszív kivándorlást eredményezett. A Magyar Igazolvány próbált enyhíteni ezen a traumán.

A szebbnél szebb fotók felidéznek az emlékhelyeket: Bözödújfalú, a Gyimesi-szoros, Óriáspince-tető; temetőket: Tömösi-szoros, Sósmező, Nyerges-tető, Úz-völgyi temető, Dancurás. Szép fotókat láthatunk a vidéki élet mindennapjaiból: földművelés, állattartás, erdőlés. A művészi kivitelezésű fényképek mellett neves költőink egy-egy versét is olvashatjuk: Reményik Sándor, Tompa Mihály, Farkas Árpád, Kányádi Sándor, Juhász Gyula, Dsida Jenő, Áprily Lajos stb. Érdekes belelapozni és megcsodálni a szebbnél szebb képeket.

Az Erdély című honismereti és irodalmi fotóalbum-sorozat a trianoni békediktátum 100 éves évfordulójára jelent meg. Váradi Péter Pál nagyváradi születésű, a Magyar Érdemrend Lovagkeresztjének tulajdonosa és Magyar Örökség-díjas, végig fotózta nemcsak a Székelyföldet (19 album), hanem egész Erdélyt. Ez a 48. albumuk, ami ebben a sorozatban megjelent.

Farkas Aladár

ALKOTÓMŰHELY

Október utolsó hetében, az őszi vakáció alatt azokat a borszéki kisiskolásokat várták kreatív foglalkozásra, akik tanév közben szobrászat vagy rajzkörön tevékenykednek. A kicsiket és nagyokat egyaránt megszólító eseményt eredetileg a nyári vakációra tervezték, de a folyamatosan változó szabályozások és korlátozások miatt a szervezők csak most tudák megvalósítani, betartva a járványügyi szabályozásokat.

- Általános tapasztalat, hogy a gyermekek növekedésükkel egyenes

arányban veszítenek kreativitásukból, szó szerint elbátortalanodnak. Fontos elfogadtatni velük, hogy tevékenységük, alkotásaik önmagukban jók, ugyanakkor óvatosan jelezni kell az esetleges hiányosságokat is. Olyan festészeti alapokat szeretnék átadni a kisiskolásoknak, amelyek által látványosabbá és önmaguk számára is elfogadhatóbbá válnak alkotásaik – mondta el Móga Attila rajz és szobrászat tanár. Akárcsak a felnőttekre, a gyermekekre is előbb utóbb társadalmi, lelki nyomás nehezedik, ami az iskolai teljesítmény iránti elvárással egyre csak erősödik. Ezért a vakáció az alkotói tevékenység kedvező időpontja. Ilyenkor talán kevesebb probléma vagy megoldandó feladat hárul a gyermekekre, vallják a szervezők.

A napi másfél órás foglalkozásokat két csoportban, a Zimmethausen Szaklíceum műtermében tartották. A szervezők elmondása szerint az oktatási rendszer által biztosított heti egy órányi foglalkozás nem elégséges tartós alkotói tevékenységekre. A Borszékért Alapítvány és a Csíkszeredai Gyermekek Háza által szervezett esemény ezt a hiányosságot próbálja pótolni. A kiállítás teljes anyaga a borszéki iskolában lesz látható november végén. A Műterem - képzőművészeti foglalkozás kicsiknek és nagyoknak című program fő-támogatója a Communitas Alapítvány.

Móga Renáta

LÉLEKMELEGÍTŐ: Félelmeinkről

Meg kell értenünk, különösen ebben a mai helyzetben, hogy mások hibáztatása a legkönnyebb és egyben a legolcsóbb megoldás, amit az ember megtehet. Ennél azért többre érdemesült a ma embere is. Vagy mégsem? Ezzel a kijelentéssel és kérdéssel zártam az előző részt a múlt hónapi számban. Adott a kérdés, mit tegyen az, aki nem a fent említett módon akar a félelmeire megoldást találni. Egyértelmű, hogy meg kell fordulnia. Megfordulni abban az értelemben, hogy nem kifelé, a külvilág felé keresi az okokat, hanem önmaga, vagyis belső történéseinek megértésére törekszik.

Honnan a félelem az életünkben? Azoknak a gyerekeknek az életében, akik a szeretet és az elfogadás légkörében élnek megfigyelhető, hogy felépül bennük egy alapbizalom, ami miatt biztonságban érzik magukat, mely segíti őket abban, hogy egy egészséges életszemlélet alakuljon ki bennük, ami életük során alapul szolgál arra, hogy az élethez és a kihívásokhoz egészségesen tudjanak viszonyulni. Ellentétben azokkal, akik gyermekkorukban nem részesültek ebben az elfogadó és biztonságot nyújtó szeretetben, ők alaptól bizalmatlanokká válnak, ami miatt félelmekkel teli lesz az életük. Az ösbizalom – így nevezzük – azt az állapotot fejezi ki, amikor az ember jónak, szerethetőnek éli meg önmagát és a környezetét. Ez egy csecsemőkorban

kialakuló olyan alapélmény, amelynek megléte szükséges a világban, különösen az emberi kapcsolatok világában való nyitottsághoz és eligazodáshoz. Az ösbizalom a kielégítő csecsemőkori szülő-gyermek kapcsolatban bontakozik ki. A tapasztalatok szerint az ösbizalom hiánya a kapcsolatteremtési képesség sérülését okozza és félelemmel tölti be emberi életünket. Hogy is történik ez? Az adás és a kapás, nagyon sajátos viszonyban van a bizalommal! Mi általában kapni szeretünk, de minél inkább a kapásra, a gyűjtésre helyezzük a hangsúlyt, akár a családban is, az rombolja a bizalmat.

Böszörményi Nagy Iván azt mondja, hogy a kapcsolataink lehetőséget adnak a bizalom megszerzésére és a bizalom átélésére. Ez annyit jelent, hogy megszülettünk mi, és pici csecsemők voltunk. Mi az, amit bele tudtunk adni a család életébe? Mit tudtunk adni? Szinte semmit, azon túl, hogy vagyunk, ám azon túl, hogy vagyunk, adtunk valami hihetetlenül fontosat a családnak: a bizalmunkat adtuk! Ebben az esetben azonban azt látjuk, hogy a kisbaba a bizalmán kívül semmit sem ad. Hanem rászorul, és mégis a rászorultsága révén jogosult arra, hogy a szülei a bizalmára, bizalmat érdemlő magatartással válaszoljanak. Aki a félelmei megkeresésének belső útjára lép, ezt a bizalmi kapcsolatot kell megvizsgálja. Milyen volt szüleimmel való

kapcsolatom? Hogy valósult meg ez gyermekkoromban?

A szülőknak az a feladata, és nemcsak az, hogy bizalomra méltóan válaszoljanak a gyerek bizalmára, ami a létezéséből fakad, hanem az is, hogy engedjék a gyerekeiket jogosultságokat szerezni! Egy pici gyerek is, 3-4-5 éves gyerek, ha látja, hogy az anyukája szomorú, akkor próbálja őt vigasztalni. Ez azt jelenti, hogy a gyerek, ebben a kölcsönös bizalom-jogosultság viszonyban észreveszi, hogy most a szülő szorul rá, és erre megbízható magatartással válaszol. Mit csinál ilyenkor a szülő, ha nem jól csinálja? Elküldi a gyereket! Nem ismeri be és nem ismeri fel, hogy a gyerek most ebben a helyzetben, egy nagyszerű lehetőségben van, hogy a szülővel szemben jogosultságokat szerezzen! Hogy most ő az, aki odamegy az anyucihoz, megsimogatja, és azt mondja, hogy: Anyuci, kérlek, ne sírj! Erre jön a válasz: Menj, és játsszál a testvéreddel! Ugye, ez nem annyira jó szülői válasz! Itt nem csak az történt, hogy nem kellett volna ilyen csúnyán válaszolni, hanem nem engedtem ezt a kapcsolatot, jó értelemben, kölcsönössé válni! Aki a félelmei megkeresésének belső útjára lép, ezt a bizalmi kapcsolatot kell megvizsgálja. Engedték-e, hogy ez a bizalmi kapcsolat kölcsönössé váljon gyermekkoromban?

A pap

Játék

Az augusztusi számban megjelent feladvány megoldása:

1.Vxh7+!!-Kxh7

2.g6+-Kh8

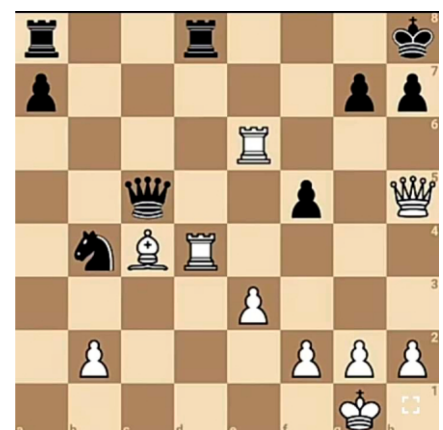
3.Bg5!-fxg5

4.hxg5#

Megoldás: Vodă Costel

Új feladvány!

A mellékelt ábrán egy sakk diagrammát mutatunk be. A sakk kedvelőit arra kérjük, hogy oldják meg a feladatot, majd a megoldást küldjék el a borsec@gmail.com e-mail címre. A megoldást a következő számban közöljük.

A fehér lép, matt 3 lépésből!

Anyakönyvi hírek

Házasság

Hidveghi Claudiu - Constantin - Fazakas Hajnal : 2020.10.02

Elhalálozás

Prezmer Gheorghe 1948.05.02 - 2020.10.28

Cheşa Alexandru 1932.06.10 - 2020.10.22

Nagy Margareta 1931.04.30 - 2020.10.20

Mărginean Floarea 1937.07.14 - 2020.10.16

BORSZÉKI POLGÁRMESTERI HIVATAL

Str. Carpați, nr. 6/A

ISSN 1224 - 1709

Felélős szerkesztő: Móga Renáta

Szerkesztőség: Ballai Erzsébet, Fazakas Mihály Emese, Farkas Aladár, Ferenczy József, Kolbert Tünde, Kovács Júlia, Márton József, Pethő Csongor, Rédei Botond

Számítógépes szerkesztés: Móga Attila

Nyomda: F&F INTERNATIONAL - Gyergyószentmiklós

A megjelent cikkek tartalmáért az aláíró személy a felelős.